

R O Z S U D O K

V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Idy Hanzelovej a členiek senátu JUDr. Júlie Horskej JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci žalobkyne **V.**, a.s., M. X, B., IČO: X., proti žalovanému **Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou**, Gröslingova 5, Bratislava za účasti Ing. E.E., bytom P. X., L., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 11. júna 2009 č.: PV 401/00208/2009/R, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 8. júna 2010, č.k. 3S 145/09-36 , takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 8. júna 2010, č.k. 3S 145/2009-36, **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania **nepriznáva.**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 8. júna 2010, č. k. 3S/145/2009–36 zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 11. júna 2009, číslo PV 401/00208/2009/R, ktorým žalovaný vyhovel rozkladu účastníka konania Ing. E.E. (ďalej len „platiteľ poistného“) a podľa § 59 ods. 2 zák. č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) platobný výmer z 2. apríla 2009, č. PV 401/00208/2009/R vydaný Úradom - pobočkou Nové Zámky, z dôvodu porušenia povinnosti ustanovenej v § 16 ods. 3 zák. č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní, zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č.

273/1994 Z. z.“) zrušil podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len "správny poriadok"). Žalobcovi nepriznal náhradu trov konania podľa § 31 ods. 2 správneho poriadku.

O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal.

Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu vyplýva, že predmetom rozhodnutia žalovaného bolo platenie poistného na zdravotné poistenie platiteľom poistného za obdobie od 1. decembra 1995 do 31. marca 1996, od 1. januára 1997 do 31. januára 1997, od 1. apríla 1997 do 30. apríla 1998. Krajský súd poukázal, že v čase vzniku nároku na poistné platil zákon č. 273/1994 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 1995, avšak v čase rozhodovania o právnom nároku žalobcu, bol tento zákon už zrušený. Žalovaný postupoval podľa spoločných a prechodných ustanovení zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 580/2004 Z. z.“), konkrétne podľa ust. § 32 ods. 1, ktorý upravuje premlčanie nároku zdravotnej poisťovne na predmetné poistenie v písmene a) tak, že tento zaniká uplynutím 10 rokov od splatnosti poistného. Podľa názoru krajského súdu z dôvodu, že zdravotná poisťovňa uplatnila nárok na poistné podaním doručeným žalovanému dňa 25. marca 2009, pohľadávky zdravotnej poisťovne za obdobie od 1. decembra 1995 do 31. marca 1996, od 1. januára 1997 do 31. januára 1997, od 1. apríla 1997 do 30. apríla 1998 už boli v súlade s § 32 ods. 1 zákona č. 580/2004 Z. z. premlčané. Preto bol postup žalovaného zákonný a napadnuté rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonom.

Proti rozsudku krajského súdu podala žalobkyňa včas odvolanie. Žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedla, že sa pridrižiava vyjadrení uvedených v žalobnom návrhu. Namietala, že vec bola nesprávne právne posúdená, pretože podľa jej názoru zákon č. 580/2004 Z. z. v prechodných ustanoveniach § 32 ods. 1 upravuje plynutie premlčacej doby bez toho, aby boli riešené dôsledky nesplnenia oznamovacej povinnosti v súvislosti s plynutím premlčacej doby. Z toho dôvodu bola ukrátená na svojich právach, ktoré jej vznikli za účinnosti skoršieho právneho predpisu – nepravá retroaktivita, pričom pri neskúmaní plnenia oznamovacej povinnosti by mali zdravotné poisťovne obmedzenú možnosť vymáhať poistné (zhoršenie právneho postavenia žalobkyne). Inštitút nepravnej retroaktivity slúži na zabezpečenie princípov kontinuity

a stability spoločenských vzťahov a ich právnych úprav, aby nevznikalo právne vákuum. Uviedla tiež, že v danom prípade zákonodarca vytvoril stav právnej neistoty, ktorý trval do obdobia 31. decembra 2008, t.j. do účinnosti § 85h zákona č. 581/2004 Z. z. účinného od 1. januára 2009, čím nastala vágnosť a interpretačná nejasnosť. Posudzovanie konfliktu intertemporality by sa malo riadiť hľadiskom proporcionality a malo by viesť k záveru o takom spôsobe legislatívneho riešenia časového stretu právnych úprav, ktoré by nenarušili princíp právnej istoty ani princíp rovnosti, ale ich primeraným spôsobom vyvažovali.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žiadal napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10, § 246c a § 250ja OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v rozsahu odvolania a v medziach žaloby bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a jednomyseľne dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z. z. poistné za príslušný kalendárny mesiac je splatné do ôsmeho dňa po uplynutí tohto mesiaca.

Podľa § 32 ods. 1 zákona č. 580/2004 Z. z. na poistné, poplatky z omeškania, poplatky za nesplnenie oznamovacej povinnosti a pokuty, ktoré bol platiteľ povinný uhradiť do účinnosti tohto zákona, sa vzťahuje desaťročná premlčacia lehota takto:

- a) na poistné odo dňa splatnosti,
- b) na poplatky z omeškania odo dňa nároku zdravotnej poisťovne na predpísanie poplatkov z omeškania,
- c) na poplatky za nesplnenie oznamovacej povinnosti od posledného dňa, keď mohla byť oznamovacia povinnosť riadne splnená,
- d) na pokuty odo dňa nesplnenia povinnosti.

Najvyšší súd zistil, že skutkový stav nebol medzi účastníkmi konania sporný. Žalobkyňa doručila Úradu – pobočke Nové Zámky 25. marca 2009 návrh na vydanie rozhodnutia platobným výmerom z titulu pohľadávky na poistnom na zdravotné poistenie v sume 155,99 € a trovy konania v sume 5 € z dôvodu, že platiteľ poistného nezaplatil riadne a včas poistné na zdravotné poistenie za obdobie od 1. decembra 1995 do 31. marca 1996,

od 1. januára 1997 do 31. januára 1997, od 1. apríla 1997 do 30. apríla 1998. Platiteľ poisťného následne vzniesol v správnom konaní námietku premlčania. Sporným preto zostal výklad prechodného ustanovenia § 32 ods. 1 zákona č. 580/2004 Z. z., ktorý upravuje premlčaciu dobu vo vzťahu k poisťnému, poplatkom z omeškania, poplatkom za nesplnenie oznamovacej povinnosti a pokút, ktoré bol platiteľ povinný uhradiť do 31. decembra 2004.

Predovšetkým je potrebné poznamenať, že žalovaný správne rozhodoval podľa platného a účinného zákona č. 580/2004 Z. z., pretože zákon č. 273/1994 Z. z. bol zrušený zákonom č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Ak zdravotnej poisťovni vznikol nárok na poisťné podľa predošlej právnej úpravy, tento nárok jej nezanikol, je však ale potrebné podľa prechodných ustanovení vyriešiť vplyv novej právnej úpravy na právne vzťahy upravené predchádzajúcim zákonom. V prípade, ak je podľa novej právnej úpravy v prechodných ustanoveniach stanovená nová premlčacia doba, právne vzťahy sa spravujú touto novou premlčacou dobou, pričom nie je narušený princíp právnej istoty, pretože nová právna úprava neupravuje nanovo vznik právnych vzťahov a následkov, ku ktorým došlo pred dňom účinnosti nového zákona, ale upravuje odlišne len právnu skutočnosť, ktorá má vplyv na obsah týchto právnych vzťahov v budúcnosti, čo však je prípustné.

Je teda nepochybné, že zákon č. 580/2004 Z. z. v časti spoločné a prechodné ustanovenia nanovo upravil premlčaciu dobu, a preto žalovaný nemohol prihliadnuť na už zrušený § 21 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z. z., v ktorom bolo upravené zvlášť premlčanie v prípade nesplnenia oznamovacej povinnosti. Ak potom podľa novej právnej úpravy na poisťné, ktoré bol platiteľ povinný uhradiť do účinnosti nového zákona, sa vzťahuje nová premlčacia doba, na plynutie ktorej nemá žiadny vplyv splnenie alebo nesplnenie oznamovacej povinnosti, jej uplynutím dôjde k premlčaniu, bez ohľadu na to, či platiteľ splnil, alebo nesplnil oznamovaciu povinnosť.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu sú pohľadávky žalobkyne za obdobie od 1. decembra 1995 do 31. marca 1996, od 1. januára 1997 do 31. januára 1997, od 1. apríla 1997 do 30. apríla 1998 premlčané v zmysle ustanovenia § 32 ods. 1 písm. a) zákona č. 580/2004 Z.z., pretože žalobkyňa uplatnila nárok na predpísanie poisťného podaním návrhu doručenému úradu dňa 25. marca 2009.

Pokiaľ žalobkyňa poukazovala na § 85h ods. 1 a 2 zákona č. 581/2004 Z. z. a na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. októbra 2008, sp. zn. 9Sžso/65/2008 je potrebné poznamenať, že ani uvádzané ustanovenie zákona, ani uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu nepodporujú tvrdenia žalobkyne, pretože sa netýkajú premlčania pohľadávok vo veciach zdravotného poistenia.

Je nepochybné, že právne vzťahy zo zdravotného poistenia patria do oblasti práva verejného. V ustanovení § 32 ods. 1 zákona č. 580/2004 Z.z. je okrem premlčania poistného upravené tiež premlčanie poplatkov z omeškania, poplatkov za nesplnenie oznamovacej povinnosti a pokút, ktoré sú dôsledkom porušenia právnej povinnosti zo strany určitého subjektu, teda majú nesporne sankčný charakter. Preto je nevyhnutné pri ich ukladaní, resp. uplatňovaní, dodržiavať aj zásady platné pre správne trestanie. Podľa týchto zásad sa nový právny predpis môže použiť len vtedy, ak to zákon výslovne ustanovuje, alebo ak je to pre účastníka (platiteľa poistného) výhodnejšie. V danom prípade je preto správnosť postupu ako aj správnosť výkladu novej právnej normy nepochybná a žalobkyňa ako vykonávateľka verejného zdravotného poistenia sa preto nemôže dovoliavať toho, že bola novou právnou úpravou ukrátená.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto považuje rozhodnutie žalovaného, ako aj krajského súdu za dostatočne odôvodnené, s ich dôvodmi sa najvyšší súd v celom rozsahu stotožňuje, pričom námietky uvedené žalobkyňou v odvolaní sú v podstate zhodné s námietkami uvedenými v žalobe, s ktorými sa náležite vysporiadal už krajský súd.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave podľa § 219 ods. 1 a 2 OSP potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky účastníkom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, lebo žalobkyňa nebola v odvolacom konaní úspešná a žalovanému v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli (§ 250k ods. 1 a § 246c OSP v spojení s § 224 ods. 1 a ods. 2 OSP).

P o u č e n i e : Protí tomuto rozsudku nie je prípustný riadny opravný prostriedok.

V Bratislave 25. augusta 2011

JUDr. Ida Hanzelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová